

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

ΚΑΙ Η ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΤΕΧΝΗ

Διὰ τὴν σημασίαν γενικῶς τῶν Δελφικῶν ἑορτῶν δὲν θὰ ἀσχοληθῶ· ἐξετέθησαν ἄλλωστε τόσαι ἀπόψεις ἐπ' αὐτῶν. Μὲ ἐνδιαφέρει ὅμως εἰδικῶς τὸ κεφάλαιον τῆς ἐκθέσεως λαϊκῆς τέχνης. Ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς εἰς τὰς ἑορτὰς αὐτὰς ὁμολογουμένως εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιοτέρας ὑπὲρ τῆς λαϊκῆς μας τέχνης προσπάθειας.

Ἀτυχῶς τὴν λαϊκὴν μας τέχνην μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἠρχίσασθε νὰ τὴν αἰσθανώμεθα καὶ νὰ τὴν ζοῦμεν. Ἀλλὰ αἱ ὀλίγαι Ἀθηναῖαι κυρίαι αἱ ὁποῖαι ἠργασθησαν διὰ νὰ ἐπιβάλλουν τὰ λαϊκὰ μας τεχνουργήματα βλέπουν σήμερον τὴν προσπάθειάν των νὰ θριαμβεύη. Αἱ ἴδιαι πρέπει μὲ συγκίνησιν νὰ ἀπολαμβάνουν τὴν νίκην των.

Ἡ λαϊκὴ τέχνη δὲν πρέπει νὰ μελετηθῆ καὶ νὰ ἐξετασθῆ μόνον ἀντικειμενικῶς· ἐλάχιστα τότε συμπεράσματα θὰ εἶχαμε νὰ βγάλωμε ἐνδιαφέροντα τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Ἡ τέχνη μας θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ νὰ μελετᾶται κυρίως ἀπὸ ἀπόψεως ὑποκειμενικῆς, ἀπὸ ἀπόψεως τῶν δημιουργῶν τῆς.

Πολλὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς τὰ ἔλυσεν ἡ ἔρευνα τῶν ιδιοτήτων τοῦ Λαοῦ μας, ὅπως αὐταὶ ἐμφανίζονται εἰς τὰς παροιμίας, τοὺς θρύλους, τὰ τραγούδια, τὰς παραδόσεις, θὰ μᾶς τὰ ἔλυσεν ἡ ἔρευνα τῶν λαϊκῶν τεχνιτῶν.

Παρὰ τὸ κοινῶς πιστευόμενον ἀπὸ μέρους ἡμῶν τῶν ἐλλήνων ὅτι ἡ λαϊκὴ μας τέχνη εἶναι γνησίᾳ συνέχισις τῆς Βυζαντινῆς, παρὰ τὸ ὑποστηριζόμενον ἀπὸ ἄλλους ὅτι ἡ λαϊκὴ μας τέχνη εἶναι σλαβικὴ ἢ μουσουλμανικὴ, ἡ μελέτη τῶν τεχνιτῶν, τῶν πλανοδίων ἰδίως τεχνιτῶν καὶ τοῦ ἔργου των, νομίζω ὅτι θὰ μᾶς ἔδιδε τὰ ἐξῆς θετικώτερα συμπεράσματα.

1) Ἡ ἰδικὴ μας λαϊκὴ τέχνη ἔχει ὁμοιότητα μεγίστην καὶ μὲ τὴν σλαβικὴν τέχνην καὶ μὲ τὴν μουσουλμανικὴν ὅτι διότι αὐταὶ εἶναι ἐπηρεασμένα ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν ἢ ἡ ἰδικὴ μας λαϊκὴ τέχνη ἀπὸ αὐτάς, ἀλλὰ διότι ἀρχικοὶ δημιουργοὶ γενικῶς τῆς λαϊκῆς τέχνης ἦσαν κυρίως οἱ

πλανόδιοι τεχνίται διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχουν οὔτε ἰδεολογικά οὔτε πολιτικά σύννοσα.

2) Ὁ ἑλληνισμὸς κατώρθωσε καὶ διετηρήθη χάρις εἰς τοὺς λαϊκοὺς τεχνίτας, οἱ ὁποῖοι ἔχοντες ἑλληνικὴν συνείδησιν βαθύτατα ἐρριζωμένην δὲν ἐξεμουσολμανίσθησαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συνέβη ἔξ ἴσου καὶ μὲ τοὺς χριστιανοὺς γεωκτῆμονας καὶ γεωργούς.

3) Ἡ ἐξάνθησις τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀπὸ τοῦ 1750 μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰ μορφωθέντα παιδιά τῶν λαϊκῶν τεχνιτῶν ἀπὸ τοὺς ὁποίους προήλθον οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ γένους.

4) Πολὺ μεγάλο μέρος εἰς τὸν ἐξελληνισμὸν τῶν Βλαχοφώνων πληθυσμῶν τῆς Θεσσαλίας, Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας τὸ ὀφείλομεν εἰς τοὺς βλαχοφώνους τεχνίτας, οἱ ὁποῖοι μορφωνόμενοι ἑλληνιστὶ ἐγένοντο ἀφορμὴ τοῦ πλήρους ἐξελληνισμοῦ τῶν διαχύτων βλαχικῶν κοινοτήτων τῆς Βαλκανικῆς. Ἀλλὰ ἡ μελέτη τῶν λαϊκῶν τεχνιτῶν, τῶν πλανοδίων ἰδίως, οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε ἐκινουῦντο κατὰ μπουλούκια θὰ μᾶς ἔλνε καὶ πολλὰ ἄλλα ἐθνολογικά καὶ λαογραφικὰ προβλήματα, προβλήματα τὰ ὁποῖα δὲν βλέπω κατὰ ποῖον ἄλλον τρόπον θὰ ἠδύναντο νὰ ἐρμηνευθοῦν.

Αἱ ἔορται τῶν Δελφῶν εἰς τὰς ὁποίας συγκεντροῦνται καὶ τόσα δείγματα τῆς λαϊκῆς τέχνης, πρέπει ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ὠθήσεως πρὸς τὴν λαογραφικὴν ἔρευναν νὰ χαιρετισθοῦν διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὡς ἐξαιρετικῆς ὄχι μόνον ἐθνικῆς ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῆς συγχρόνως σημασίας γεγονός.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ